

Tabgha: Crkva Umnažanja

U Svetoj zemlji ime Tabgha dano je mjestu gdje je naš Gospodin umnožio pet kruhova i dvije ribice u dovoljnu količinu za nahraniti oko pet tisuća muškaraca.

11.04.2013.

Tragovima vjere

U Svetoj zemlji ime Tabgha dano je okrugu od oko tri kilometra udaljenom od Kafarnauma, koji se proteže u unutrašnjost od jezera

Genezaret. Točnije, odnosi se na manji dio ovoga okruga: na mjesto gdje je naš Gospodin umnožio pet kruhova i dvije ribice u dovoljnu količinu za nahraniti oko pet tisuća muškaraca.

U četiri osvrta na ovo čudo u Evandjeljima, detalji koje nam daje Marko omogućuju nam mjesto događaja locirati u blizini Kafarnauma, uz obalu, u nenaseljenom području s mnogo trave:

Uto se apostoli skupe oko Isusa i izvijeste ga o svemu što su činili i naučavali. I reče im:

"Hajdete i vi u osamu na samotno mjesto, i otpočinite malo."

Jer mnogo je svijeta dolazilo i odlazilo pa nisu imali kada ni jesti. Otploviše dakle lađom na samotno mjesto, u osamu. No kad su odlazili, mnogi ih vidješe i prepoznaše te se

pješice iz svih gradova strčase onamo i pretekoše ih. Kad iziđe, vidje silan svijet i sažali mu se jer bijahu kao ovce bez pastira pa ih stane poučavati u mnogočemu. A u kasni već sat pristupe mu učenici pa mu reknu:

"Pust je ovo kraj i već je kasno. Otpusti ih da odu po okolnim zaseocima i selima i kupe sebi što za jelo." No on im odgovori:

"Podajte im vi jesti." Kažu mu:

"Da pođemo i kupimo za dvjesta denara kruha pa da im damo jesti?" A on će im:

"Koliko kruhova imate? Idite i vidite!" Pošto izvidješe, kažu:

"Pet, i dvije ribe." I zapovjedi im da sve, u skupinama, posjedaju po zelenoj travi. I pružiše se po sto i po pedeset na svaku lijehu. On uze pet kruhova i dvije ribe, pogleda na

nebo, izreče blagoslov pa razlomi kruhove i davaše učenicima da posluže ljude. Tako i dvije ribe razdijeli svima. I jeli su svi i nasitili se. I od ulomaka nakupiše dvanaest punih košara, a i od riba. A jelo je pet tisuća muškaraca. (Mk 6: 30-44. Usp. Mt 14: 13-21; Lk 9: 10-17; i Iv 6: 1-15. Sveti Matej (15: 32-39) i sveti Marko (8: 1-10) također govore i o drugom čudesnom umnažanju.)

Stijena

Od početka su rani kršćani Tabghu nazivali mjestom gdje se dogodilo ovo čudo, baš kao što su se sjećali da je tu bila planina na kojoj je Isus objavio blaženstva te dio obale jezera gdje se pojavio nakon uskrsnuća, kada je omogućio drugi čudesni ulov riba. U slučaju umnažanja kruhova i ribica, časti se baš ona stijena na koju je naš Gospodin postavio kruhove i ribice. Hodočasnik Eterija ili Egerija, koji je Svetom zemljom putovao u

četvrtom stoljeću, ostavio nam je vrijedno svjedočanstvo o postojanju crkve na tom mjestu: „Nedaleko odande (od Kafarnauma) nalaze se stijene gdje je Gospodin stajao. I na tom istom mjestu uz jezero nalazi se travnjak s mnogo sijena i palmina drveća. U okolici se nalazi sedam snažnih izvora. Na tom je polju Gospodin nahranio ljude s pet kruhova i dvije ribice. Zapravo, stijena na koju je Gospodin stavio kruhove i ribice sada je oltar. Ljudi koji onamo idu uzimaju malene komadiće stijene kako bi im donijeli izobilje, i zaista su učinkoviti. Uz zidove ove crkve prolazi javna cesta gdje je apostol Matej imao svoju carinarnicu. U blizini, na planini, nalazi se spilja na koju se Gospodin uspeo i govorio o blaženstvima.“ (*Appendix ad Itinerarium Egeriae*, II, V, 2-3 (CCL 175, 99)).

Sudeći po informacijama u kasnijim pisanim dokumentima, crkve koja je slavila umnažanje kruhova i ribica postojala je već u šestom stoljeću. Međutim, mora da je pretrpjela razaranja tijekom perzijske invazije 614.godine ili arapskih nadiranja 638.godine, jer Arkulf, na kraju sedmog stoljeća, nije pronašao ništa osim rijetkih ruševina (usp. Adamnan, *De Locis Sanctis II*, XXIII (CCL 175, 218)). Crkve nije ponovo izgrađena, čak je izbljedilo i sjećanje na to gdje je stajala, i pomiješana je s Crkvom Blaženstava. Ovakvo je stanje potrajalo do devetnaestog stoljeća, kada je zemljište dobila Njemačka udruga Svete zemlje. Tada su provedena prva arheološka iskapanja i studije, 1932., 1935. i 1969.

Ovi su radovi otkrili postojanje dviju crkava: manje iz četvrtog stoljeća, koja mora da je ona koju je vidio Egerija; i jedne veće, sa središnjom

lađom i dvjema pobočnim lađama, izgrađenoj u drugoj polovici petog stoljeća. Ali iznad svega je arheološki rad dokazao postojanje tradicije koja je prenošena, razjasnivši ostatke oltara, čašćene stijene od koje su odlomljeni brojni komadići, te mozaičkog prikaza košare s dva kruha i dvije ribice.

Ostaci tih dviju ranih crkava danas se mogu vidjeti u novoj crkvi, završenoj 1982., koja je dio benediktinskog samostana. Bazilika je izgrađena na ostacima bizantinske bazilike iz petog stoljeća, ima i njezin oblik slova T. ima istu središnju lađu i dvije pobočne, odijeljene tankim stupovima i polukružnim nišama, s poprečnom lađom i apsidom u središnjoj. U svetištu, ispod oltara, nalazi se stijena koju opisuje Egerija. Kada je u petom stoljeću izgrađena druga Crkva, stijena je nekoliko metara pomaknuta u odnosu na svoj prvobitni položaj i postavljena na

mjesto gdje bi obično stajale relikvije. Ispred ove stijene, na mozaičkom prikazu na podu nalaze se ribice i košara kruha, kao znak koji svjedoči o lokalnoj tradiciji. Datira iz petog ili šestog stoljeća. Svojim jednostavnim linijama i toplim bojama, moćno poziva: svatko tko je čitao Evanđelje u trenutku se prisjeća same scene.

Postoje i drugi ostaci velike arheološke i umjetničke vrijednosti. Desno od oltara mogu se vidjeti ostaci crkve iz četvrtog stoljeća, zaštićeni staklom. Najniže kamenje nekih zidova počiva na bizantinskoj strukturi bazaltnog kamena. Na podu je očuvan veliki dio originalnog mozaičkog popločavanja, geometrijskog dizajna, te bogato urešen na obje strane poprečne lađe, prikazujući različite vrste ptica i biljaka iz okolice Genezaretskog jezera. Prema natpisu jednog od mozaika u blizini oltara, na kojem je

očit utjecaj doline Nila, pripisuje Martiriju, egipatskom redovniku koji je postao patrijarh Jeruzalema od 478.do 486.godine.

Mozaik kruhova i ribica ispred oltara prikazuje samo četiri kruha. Namjera umjetnika ne može se sigurno raspoznati, ali danas benediktinski redovnici koji upravljaju svetištem hodočasnicima nude teološko objašnjenje: peti kruh koji nedostaje pronalazi se na oltaru, tijekom Svete Mise: to je Euharistija. Zaista, kršćanska je vjera uvijek na dar Presvetog Sakramenta gledala kao na predoznačenje preobilja kruha i riba (usp. *Katekizam Katoličke Crkve*, 1335.)

Kruh života

Ovo se osobito jasno pokazuje u Evanđelju po Ivanu, koji izvještaj o čudesnom umnažanju kruha i riba završava pričom o onome što se

nakon toga dogodilo. Priča zauzima cijelo šesto poglavlje. Nakon što je mnoštvo nahranio s pet kruhova i dvije ribice, učenici su se ukrkali na lađu i uputili prema Kafarnaumu. Na pola puta, kada su valovi prijelaz preko jezera učinili teškim i opasnim, došao im je Gospodin, hodeći po vodi. Sljedećeg dana, mnoštvo je došlo tražiti Isusa te su ga pronašli u sinagogi u Kafarnaumu, gdje ih je on pozdravio ovim riječima:

„Zaista, zaista, kažem vam: tražite me, ali ne stoga što vidjeste znamenja, nego stoga što ste jeli od onih kruhova i nasitili se. Radite, ali ne za hranu propadljivu, nego za hranu koja ostaje za život vječni: nju će vam dati Sin čovječji jer njega Otac - Bog - opečati." (Iv 6: 26-27).

Tako počinje razgovor o Kruhu života, u kojem naš Gospodin otkriva otajstvo Euharistije. Toliko je bogato da se smatra „sažetkom i ukupnošću

naše vjere“ (*Katekizam Katoličke Crkve*, 1327). „Sakrament ljubavi, Sveta Euharistija, dar je kojim se Isus Krist dariva, otkrivajući nam tako Božju iskonsku ljubav prema svakom muškarcu i ženi“ (Benedikt XVI, *Sacramentum Caritatis*, 22.veljače 2007., 1).

U Misi, sveta žrtva na oltaru, „dar istinske vrijednosti, koji u nama ponavlja djelo otkupljenja“ (*Susret s Kristom*, 86), Isus nam dolazi u susret, postaje zaista, istinski i supstancijalno prisutan: njegovo Tijelo, njegova Krv, njegova Duša i njegovo Božanstvo (usp.*Katekizam Katoličke Crkve*, 1373-1374).

„Bog naše vjere nije neko otuđeno biće koje je nezainteresirano za čovjekovu sudbinu: njegove težnje, borbe i tjeskobe. On je Otac koji svoju djecu toliko voli da svijetu čak šalje Riječ, Drugu Osobu Presvetoga Trojstva, da ona postavši Tijelom

umre za nas i otkupi nas. To je onaj isti Otac koji ljubi i sada nas djelovanjem Duha Svetoga, koji stanuje u našem srcu, blago privlači k sebi.

Radost Velikog četvrtka ima ovdje svoj korijen: u spoznaji da se Stvoritelj za svoja stvorenja razlio u prekomjernoj ljubavi. Kao da svi mnogobrojni dokazi Njegova milosrđa nisu dostatni, naš Gospodin Isus Krist ustanovljuje euharistiju, tako da Ga mi možemo imati uvijek uza se – ukoliko se to uopće može shvatiti – zato jer On, kojeg pokreće ljubav i kojem ništa ne manjka, ipak ne želi odustati od nas.“

(Susret s Kristom, 84)

„Isus je ostao u Euharistiji zbog ljubavi..., zbog tebe.

- Ostao je, znajući kako će ga ljudi primiti..., i kako ga ti primaš.

- Ostao je da bi se ti njime hranio, da bi ga posjećivao i pričao mu o sebi, družio se s njim u molitvi pokraj Svetohraništa i u primanju Sakramenta, da se svakim danom sve više u nj'zaljubiš i učiniš da druge duše – mnoge! – nasljeđuju isti put.“

(Kovačnica, 887).

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
hr-hr/article/tabgha-crkva-umnazanja/](https://opusdei.org/hr-hr/article/tabgha-crkva-umnazanja/)
(20.03.2026.)